

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat. Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Betyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca 1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petítor térfogata 12 fillér.
Bélyegdi minden beiktatás után 60 fillér.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a "Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezelszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Most és régen.

— Elmefuttatás. —

Azt mondják, hogy tíz éves korában eszmél csak az ember; rövid életében akkor kezd magát a kalász hányini, azután a mag fejlődik, jól vagy rosszul, a mint a jó vagy rossz sors enged s alig vesszük észre magunkat, a gabona megéri, a halál lekaszálja és az örökösök kiverik.

Az én gabonám is már megérett, hátra van még a kaszálás, de hogy az örökösök vernek-e ki belőle valamit — azt csak a jó Isten tudja.

Iskolatársaim nagy urak lettek, én szegény pipás ember maradtam. Egész életemben nagy respektussal viseltetem a nyomtatott papír iránt és mit sem tartottam irigylendőbb dolognak, mintha az ember neve nyomtatásban kijön; miért is íróvá csaptam fel — a redakciók bosszuságára. A minap összehordtam valamennyi írásomat, könyvem és régi lapjaimat s bucsuzni készültem nyomtatványaimtól éppen úgy, mint I. Napoleon, midőn Szent-Ilona szigetére készült, elbucsuzott hivatól. Nem áhíttam meg, hogy szemlét ne tartottam volna felettük. Papírra vetem ime a benyomásokat, melyek keblemben megujultak.

A magyar litteratura típegő kisdedei hevernek előttem. Hányan vannak, kik a magyar ember kulturájának ezen első kuforrásait csak hírből ismerik, pedig belőlük sarjadoszott ama terebélyes nagy fa, mely szellemi étvágyunkat dus gyümölesével kielégíti. Ó ti kedves vén újságlapok, a régi idők tisztas tanúi! Minden egyes számotok rég porladozó, magyar nadrágos édes apám keze között is megfordult.

A ti időtökben nem volt Gömörnek alispánja, hanem „Tekintetes, Nemes, Nemzetes és Vitézlő Vice Ispánnya.“ Akkor még nem volt nőegylet, bölcsőde, legeslegfelsőbb leánytanoda, hanem volt „Nemes Jótévő Asszonyi Egyesület.“

Ó! boldog idők, midőn a halál ez vagy amaz nemes urat hű jobbágyainak nagy szomorúságára kikapta az élők sorából. Midőn az „Énekes és Színjátzó Erdélyi Magyar Társaság“-nak tényé-

ron kellett alamizsnát gyűjteni, hogy az előadás jövedelmével utnak indulhasson.

Most immár egy operaházi tag valóságos kis király, állandó, sőt nyugdíjjal is biztosított fizetéssel, minőnek régen egy főispán sem örvendhetett.

Főispán! álljunk meg e szónál, illetve vessünk pilantást e méltóság multjára és jelenére. A főispánság a megyei hatóság szervezetébe helyezett politikai hatalom, az adminisztráció ellenőre s felügyelője volt, a kormány vigilens expositurája volt, mely a vármegyei rendszernek szélrózsáját kissé moderálta, mint tükörcsík a reflexió törvényénél fogva a dolgok állását visszfényezte. Akkor a közvélemény csak a megyék zöld asztala mellett fejtett, a sajtó alig lézengett s szabad épen nem volt; a nemzetet csak egy osztály képezte, a jog és szabadság csupán ezé volt, és a mi ezután következett: pusztá tömeg volt, melyről leritt az Isten képe. Akkor elég volt a vármegyének egy-kettőt nagyot kurjantani, hogy féljenek oda fent és hogy bátorságot nyerjenek ide lent azok, a kik kiabálnak. A vármegyékben ott voltak a főispánok s minden kurjantatás elég jókor jutott ez élő táviradón a kancellária s ennek segédhivatala, a helytartó-tanácshoz. A főispánok született nagyurak valának, kik a zöldasztalt organikus összefüggésben tudták hozni az ebédloasztallal, kik elég ügyességet tanusítottak a közszellemnek a megkívánt irányba való terelésére. Nagy uri kényelem, fényes mente, aranyozott karddal, deputatios felvonulás, tisztujítás, installatio, ime a régmúlt idők főispánjának korhű képe. Állásánál fogva imponált a kisebb nemeseknek, melynek természetét s modorát kiismerte; a kormányzó hatalom szekerét tolt a vármegyén, mely sehogysen tudott előre haladni, egyszóval conserváló missiót teljesített a boldog statusquo fentartására.

Ámde a vén Európát egyszerre a szabadság hajnalfénye, mint egy villámlás lövellé át. Nekünk csakugyan villámlás volt az, mert rövid vala, de hatalmas fénye, megérlelte az 1848-iki törvényeket . . .

lapon láthatók itt-ott csillogó foltok. Igaz gyöngyökké vált leánykönyvek, melyek láttára a fájdalom úgy összeszorítja a szívet. Oly jól esik felszagatni azokat a sebeket, melyeket az ő elvesztése ütött szívedben. Szívemből örökre kialudt minden érzelem, csak a fájó emlékek érzete maradt meg bennem. Az emberekben, kiknek gúnyos tekinteteivel az utcán találkozom, ellenségeimet látom, s úgy tetszik mintha színet nélkül azt zúgnák a fülemben: Te balga! hogy tudsz annyira bánkódni ama lény után, kit töled a halál dermesztő lehelete rabolt el. Fiatal vagy, tied az élet minden örömeivel. Lebbentsd fel azt a fátyolt, mely jövődet takarja el szemeid előtt s látni fogod, hogy a távolból a boldogság tündére mosolyogva integet feléd, — ne csüggedj hát! S nekem ezen vék szavak oly fájón esnek, annyira felszagatják szívem sebeit, hogy eltelve az egész világ iránt gyűlölettel, földre szegzett tekintettel, szinte rohanok haza a hivataltól. Az ő elvesztése kioltotta bennem a hit, remény és szeretet lobogó lángját örökre. Olyan vagyok mint egy közönséges óramű, mely azért jár, hogy az időt jelezze; én is azért járok fel a hivatalba, hogy a létezőt számomra némileg biztosítsam. Vágyaim, érzéleim nincsennek; szívem olyan mint az óramű éreztérkezte, hideg s csak azért dobog, hogy szenvedésemet növelje.

Kezemben tartom e drága ereklyét, a melyből rövid, de örökké feledhetetlen boldogságom történetét olvasom ki. E levél láttára meg-megújulnak emlékezetemben azok az idylli percek és órák, melyeket az ő megbűvölő körében beteg apja ágya mellett töltöttem. Lelki szemeim előtt meglevenednek szerelmem regeszerü képei s szinte átérezni vélem azt a feledhetetlen pillanatot, midőn szegény apja halálos ágyánál a fájdalomtól megtörötten, szírmaitól megfosztott virágként karjaimba hullott. És láttam őt abban a pillanatban, midőn elvesztettem őt. A sorvasztó láz piros rózsákkal festette be líliom arcát. Az enyészet eme rózsáival arcán nem tudott addig meghalni, míg engem még egyszer nem látott. Lázról égi ragyogásu szemével epedő sovárgással nézett az ajtó felé s a mint beléptem, csodálatos könnyűséggel emelkedett

Régen volt. Azóta sok víz lefolyt a Sajón s a nyugati civilizatio bennünket sem került el. A zsarnokság ugyan újból birokra kelt a szabadság fenkölt szellemével, de végre is ez utóbbi lett a győztes.

Isten jó voltából szabad szó és szabad sajtó uralkodik e hazán s a magyar alkotmány ezer éves talaján új berendezéssel egy új gazdaság virul fel, melyben egyenlő polgármunkások izzadják a munka nemesítő veritékét. A tekintélyek kora immár lejárt; az emberek öntudata felébredt, a vagyon és ezimek előtt a munka és tudomány embere közönyösen és büszkén halad el. Mindenütt munka és munka, ezer feladattól hemzseg az élet. A vármegyék, mint közigazgatási hatóságok, ezzel állnak szemben. Megváltozott maga az állam, meg a kormány élete, tevékenysége iránya és hivatása is. Az üres zérusok mellé oda tette a korszellem a tevételes számjegyeket.

A főispánság nem többé üres cím és representáló méltóság, hanem a vármegye óraművőben vezérkerék, melynek működése döntő súlyal bír az egész óramű járására.

Ime hova lyukadt ki elmefuttatásom, s most már talán le is tehetném tollamat, ha lelki szemem elé nem tolokodnék e kérdés: hogy né-mely ember miért is sóhajtozik annyit a régi jó idők után?

Én legalább nem sóhajtozom utána, mert ezek a kopott fakó újságlapok másra tanítottak meg, hogy a természetben semmi sem mehet visszafelé. Minden, mi előttünk áll, a tökélesbülés, a haladás, a jobbnak reménye. műve, eredménye, s nekünk csak akarni kell, hogy a haladás pályájáról le ne szoríttassunk. Ugy legyen! Isten veletek megsárgult nyomtatványok! Üdvöz-légly modern kornak fönséges szelleme! △

Megyebizottsági közgyűlés.

Május hó 20-ára minden valószínűség szerint egybe fog hivatni Gömör-Kishontmegye bizottsági tagjainak egy rendkívüli közgyűlése. Ezt leginkább a gróf Buttler-féle alapítványi helyeknek a m. kir. Ludovika akadémiában a

T A R C Z A.

Gyász borult a magyar népre*)

Gyász borult a magyar népre,
Eltemetve reménysége
Sirba tettük Mindenünket,
Apánkat, Fél-Istenünket,
Sirba tettük Kossuth Lajost
Árva a magyar!

Őt siratja minden magyar
Kit már hazánk földje takar.
De fájó sebünkre nincs ír
Minden honfi zokogna sir
Sirba tettük Kossuth Lajost
Árva a magyar!

Örködj felette Istenem,
Sirjában nyugalma legyen
A miért küzdött és szenvedett
Tedd boldoggá e nemzetet
Sirba tettük Kossuth Lajost
Árva a magyar!

Emeleti lakók.

Irta: Jánossy Gyula.

Multkor megígértem tisztelt olvasóimnak, hogy írászatom fiókjában lévő rózsaszínű szalaggal átkötött, illatos levélgyűjteményem egyes kiváló példányainak érdekesebb részleteiről fellebbentem a fátyolt s közlöm tisztelt olvasóimmal egész élethűen, a költői fantázia teljes mellőzésével.

A levélké legalján van egy, mely külső alakjára levélhez nem is hasonlít. Egy egyszerű papírlap, melyen a következő szavak vannak finom vonásokkal mintegy rálehelve: Isten veled Béla, talán örökre! Vera. A papír-

*) Dallama: „Kossuth Lajos azt üzenté . . .“

megye által leendő betöltése teszi szükségessé, de e fő-tárgy mellett még több sürgős elintézet igénylő tárgyai is lesznek a rendkívüli közgyűlésnek. Eddig a ludovika-akadémia növendékeiül Nagy Ferenc rimaszombat-városi főjegyző fiának Pál-nak- és Szentmiklóssy György fiának a nevét hallottuk emlegetni.

Gömörmegye millenáris ünnepe. A legközelebb lefolyt megyebizottsági közgyűlés egy negyvenöt tagú bizottságot alakított és küldött ki a végett, hogy megállapítsa és konkrét javaslatot készítsen arra nézve, mily módon és mely mozzanatokkal kellene Gömör-Kishontmegyének a magyar állam ezer éves fennállásának emlékét megünnepelnie. A bizottság f. hó 10-ére összehívott tanácskozára, miután azonban a 45 bizottsági tagból mindössze csak tizenötön jelentek meg, ezek elhatározták, hogy a felvetett eszmék tárgyalásába ezuttal nem boesátkoznak, hanem a bizottságot folyó évi május hó 20-ára újabb értekezletre fogják összehívni. — Minthogy e határnap épen össze fog esni a rendkívüli megyebizottsági közgyűlés idejével, remélhető, hogy akkor a millenáris bizottság tagjai nagyobb számmal fognak összejönni és a módozatokat a közkívánalmakhoz képest — melyeket annak idején Bornemisza László alispán egészen megfelelően körvonalozott — fogják megállapítani.

Ezredéves kiállítás.*)

Az 1896-iki ezredéves kiállítás szervezési előmunkálatait lényegükben befejezték és most már a tulajdonképeni kiállítási munkák időszaka kezdődik. Az országos bizottság és a csoportbizottságok megállapították a kiállítás mindenik osztályának programját és kereteit; — sok merész újító eszmét fogadtak el, nagyratörő ezélokot tüztek ki. A kiállítás ügyeit intéző kormányférfiak nem riadtak vissza semmi költségtől, hogy ugy az egész kiállítás területe, mint az egyes kiállítási épületek kiállítás helyei legyenek az országos évezredi versenynek, a megvalósítandó nagy eszméknek. A tavaszi idő beálltával szaz meg szaz munkákéző jön mozgásba, hogy a város-lyegyet átalakítsák az ezredéves kiállítás színhelyévé, a hol azután föl lehet építeni a csarnokokat, a melyek a nemzeti munka remekét befogadják majd. Végül a kiállítás igazgatóság szétküldte már a bejelentési iv-k tizeze-reit és minden városban, minden megyében működnek már a közegek, a kik az egyes kiállítások megadják a szükséges utbaigazításokat.

Most a nemzet munkásain a sor, hogy a kijelölt, kitűzött kereteket betöltsék tehetségük és szorgalmuk eredményeivel, hogy bejelenítsék az ész és a kéz remekét, melyek bemutatásával tanusítani fogják, hogy ezer év multával a műveltség milyen magas fokára emelkedett a nemzet, az ős termelés, az ipar, a kulturális haladás minő alkotásai és vívmányai biztosítják a magyar államnak a második évezredet. A legutóbbi hekek eseményei elterelték az ország figyelmét az 1896-iki ezredéves kiállításról. De ez az idő nem veszett kárba.

A nemzeti lelkesedés hatalmas megnyilvánulása fölkelte az egész művelt világ érdeklődését és a nemzet minden fia most még inkább meg fogja ragadni az alkalmat, mely 1896-ban kínálkozni fog arra, hogy a világgal megismertessük a most megnyilatkozott erkölcsi erőnek szellemi és anyagi hatalmi eszközeit is.

Az időpont most a legkedvezőbb. Most, — midőn az egész magyar nemzet annyira egynek érezte magát, most gondoljon mindegyikünk arra, hogy a millenium alkalmával mivel fog a maga részéről hozzájárulni ahhoz, miszerint a nemzeti próbatétel a nagyszabású kerethez, a kitűzött célhoz, az évezredenkint csak egyszer ismétlődő alkalomhoz méltó legyen.

Es már most szükséges, hogy mindegyik kiállító jelentkezék, mert így egyrészt a kiállítóknak kellő idejük marad, hogy a kerületi bizottságtól utbaigazítást kérjenek és a bejelentett tárgyak kivételére megfelelő gondot for-

*) Az ezredéves országos kiállítási bizottság igazgatósága megkeresésére közöljük a jelen felhívást. Szerk

ban, kiknek külső megjelenése sokkal imponálóbb volt a Gazsiénál, mégis csak ő maradt igazi bálvány a nőknek. Veszedelmes házibarát volt, kinek barátságától a szép feleséggel megáldott férjek valóságos irtóztak, mert tudták azt, hogy valóperrel fog végződni.

Mint mondom, külsőre nézve szépnek nem volt mondható Gazsi, hanem behizelgő modora, elegáns megjelenése s szellemes társalgási képessége oly fegyverek voltak, melyek győzelemről-győzelemre vezették őt a női szívek ellen indított hadműveleteinél.

Ugyanabban a házban, hol mi ütöttük fel sátorfánkat, lakott egy nyugalmazott bányatiszt egyetlen leányával a szép Verával. Oly visszavonultan éltek ketteskén abban a másodemeleti két szobás lakásban, hogy a ház többi lakói alig tudtak róluk valamit mondani. Mikor oda költözök, mint nőtlén fiatal embernek első dolgom volt a ház lakói felett szemlét tartanom. Képzelteti tisztelt olvasóm jogos felháborodását, midőn a szemlét megtartva, arra, a fiatal emberre nézve kétség kívül leverő tapasztalatra jutottam, hogy a lakók között az addigi észleletek alapján egyetlen egy lény sem akadt olyan, kivel én fiatalágom reményében szabad esteimet kellemezőn akasztás mellett eltöltöttem volna. — Mindjárt szomszédságomban az első emeleti folyosó jobb sarkán lakott egy biczegő szabó hatalmas kelepelével megáldott feleségével s szép reményekre jogosító őt csemetéjével. Este, ha kivételesen otthon maradtam, a hária asszony kelepelése összeolvadva a gyermekek ordításával, a falakon keresztül behallatszott egészen a szobámba. Im ki-tört a család vilhar szabóknál, gondoltam magamban. Eleinte igen mulattam a lármás nép veszekedésén, kivált akkor, midőn a vékony falakon tisztára áthallatszott, hogy piros viadal van immár kitörő félben. Az asszony véelő eszközei valának ilyenkor kanál, villa, tányér stb., melyek záporként hullottak a férfi felé, ki viszont olóival igyekezett magának családíji auctoritását biztosítani. A mint mondom, kezdetben szerfelett mulattattott a szabó család örökös veszekedése, később azonban egészen, ner-

dotsnak, másrészt pedig a rendezéssel megbízott közegek gondoskodhatnak arról, hogy az idejekorán bejelentett kiállítási tárgyak kellőleg érvényesüljenek és a nemzeti munka millió és millió remeke harmonikusan rendezett, minden részletében gondosan egybeillesztett egészet képezzen.

Itt-ott rebesgetnek kőszabereket a kiállítás esetleges elodázásáról. A leghatározottabban állíthatjuk, hogy ezeknek a mentel-mondáknak semmi alapjuk sincs. Technikai szempontból a kiállításnak semmi oka sincs az elodázásra, mert az egyesegyedül a kiadások növelését eredményezné. Egyesek bizonyos nagyszabású közmunkák befejeztétől akarnák függővé tenni a kiállítás megtartásának idejét. Ez képtelen kívánság, mert a hatalmasan haladó Magyarországban most már mindig fognak nagy közmunkák folyni, de a magyar állam megalkotásának ezredik évfordulója ugy amint a köztudalom azt megállapította: olyan mozzanat, amelyhez képest még a legnagyobb szabású közmunka, is elenyészik.

Itt az ideje, hogy a nemzeti munka összes képviselői az alkalmat, ahol a hazafias felbuzdulást évezredre szóló alkotásban megtestesíthetik, siessenek megragadni és az 1896-iki milleniumi kiállításban bemutatandó remeküket, az illetékes közegeknél bejelenteni ne késsenek.

Gyász isteni tiszteletek Kossuth Lajosért.

Elismerés az érdemek! Kossuth Lajos nagy hazánkia elhalálása alkalmából a szirki és a turesoki ág. ev. egyházak is lerótták kegyeletüket. A templomok harangjai négy napon át hirdették a nemzeti gyászt. Folyó hó 1-én, nagy hazánkia temetése alkalmával, mindkét egyházban gyász isteni-tisztelet tartott. A vashegyi és rákosi bányatisztviselők, szám szerint 28-an, vallás felekezeti különbség nélkül, testületileg vettek részt a szirki templomban tartott gyász isteni tiszteleteken. A tisztviselő Vashegyről gyászlobogó alatt vonultak be, a nép nagy álmékdodása mellett. A templom megtelt hívőkkel. Tiszt. Csök György lelkész urnak a hazafiságról, „a szabadságról, egyenlőség és testvériségről” tartott alkalmi szép szónoklata könyekig meghatotta a hallgatóságot. A szónoklatnak az itégen ajku népre is oly hatása volt, hogy az egyházhívek lelkesedéssel csüngnek a Kossuth néven s ez idő szerint nálánál nagyobb embert nem ismernek. Isteni tisztelet végével a perselybe befolyt 7 frt 55 krt. a lelkész ur a Kossuth-szoborra ajánlotta fel s az összeget be is küldötte. Hogy az idegen ajku népet a hazafias eszméknek hogyan kell meggyerni, azt igen szépen mutatta be a szirki lelkész. Aldja meg az Isten érte! adjon az Ursten minden egyháznak olyan vezetőket és olyan lelkészt, mint a szirkié és turesokié, van s akkor az egyháznak lesz sok hű fia, szabadság, egyenlőség és testvériség. *Egy jelen volt*

Kokova egyházközség tót nyelvű, de hazafias érzelmű lakosai kívánatára, ugy az értelmiség óhaja, valamint ntiszteletű Banczik Sámuel ur kezdeményezése folytán, t. hó 1-én Kossuth Lajos nagy hazánkiaért először tót, utána magyar nyelvű gyászisteni tisztelet tartott. A ntiszteletű egyházi szónok esetelven a nagy honfi hivatását, működését és jutalmát, nem volt szív mely meg nem indult, s szem mely nem könnyezett volna. Jellemző, hogy tót nyelvű egyházhíveink a magyar gyászéneket vetekedve énekeltek az értelmiség és magyarul tudó hallgatókkal egyetemben. Községünk, a nagy hazafi halálhíreinek vétele óta több helyen gyászlobogókkal volt föllobogóva s így külsőleg is kifejezését adtuk belső fájdalomnak a hazát ért nagy veszteség felett.

Jolsván a Kossuth Lajos gyászistentisztelete méltó kegyelettel és a részvét őszinteségével ment végbe, mely alkalmából az úzletek zárva voltak. Az evang. egyház presbiteriumának határozatához képest az egyház vezetői minden lehetőséget elkövettek, hogy az istentisztelet a nagy halott fényes multjához méltó legyen. Balthazár Antal gyönyörű oltári imája eszmegazdag, hazafiságtól áthatott egyházi beszéde könyeket esalt a hallgatóság szemébe, kik között ott voltak a város értelmisége vallás-különbség nélkül, a városi tisztikar, az ev. iskola tanulói a tanító vezetése mellett. Az egyházi beszéd, melyben az istenfő Kossuth volt feltüntetve, s melyben Kossuth

vozsáa tett. Szabó uramék ezen zavartalan boldogsággal párosult mintaszerű családi élete azonban még sem tett annyira idegessé, mint jobboldali szomszédom Kopanek Venczel ur, ki a székesegyházi zenekarnál mint klarinétos volt alkalmazva. Minden szombat estején s ünnepek előtt rendszeren előkészült a vasárnapi ünnepi zenés misére. Ezeken az éjszakákon emberfeletti elhatározásomban került az éjjelt otthon töltenem. Egész éjjelig fujta keservesen szerepét Venczel ur, tal és fülreperző bögésdétől nagyfokú idegességbe estem. Ily trombita-hangoktól omlottak össze bizonyára az ókori Jericho falai. Áhitat helyett ezeken a borzasztó éjszakákon sokszor káromló szavakra ragadtattam el magam.

Többi lakótársam, kiket természetesen mindjárt az első szemle után észrevettem, többé-kevésbbé s egyben-másban hasonlítottak a már leirt alakjainkhoz. Többnyire öreg, tehetetlen, vagy pedig visszataszító külsejű alakok voltak azok, kikkel a megismerkedés nagy szellemi áldozatomban került volna. Már azon a ponton voltam, hogy elhuzozok abból a házból, mely öreges külsejével amugy is kellemetlen érzést keltett az emberben, midőn egy szerencsés véletlen elhatározásom meg-másítására bírt.

Egy szép verőfényes tavaszi nap reggelén tudja az ég, hogy miért, de egy csepp kedvet sem éreztem a mondott napon hivataloskodni, azért otthon maradtam. Egy kíváncsi napsugár ablakomon behatolva, iróasztalomon levő illatos levélgyűjteményen akad meg, s rövid pihenőt tartva, lágyan, testvéri vonzalommal simult azokhoz az illatos papírlapokhoz, melyekből a szerelem édes kéjérezete sugárzott ki. Akaratlanul is elmerengtem emlékeimen — épeletemben megjelentek azok a tünde báj-alakok, melyekhez magasra felkorbácsolt szenvedélyes szerelemmel közeledtem, azonban boldogságom csak pillanatnyi volt s csak addig tartott meddig az érzéki élvezetek kéjes mámore tartott. Ezen emlékek szüntelenül ott bolyongtak képzeletemben s hosszu eltűnődve feleltök, arra a végeredményre jutottam, hogy nem helyes uton

mint az isteni gondviselés megtestesítője állítottott a halgatóság elé, nagy és maradandó hatást tett, valamint a beszédet megelőző „Jaj — de búis ez a ravatal” és „Ün-nepélyes gyászos óra” című gyászdalnak pedig a beszéd közben az ez alkalomra egybeállított dalárda által való előadása.

Kossuth gyász-ünnepély Sárospatakon. A sárospataki ev. ref. főiskola vasárnap folyó hó 8-án délután 3 órakor a főiskola imatermében hazánk nagy fiának, Kossuth Lajosnak elhunytá alkalmából gyász-ünnepélyt rendezett, a mely ünnepély a városi s a vidéki közönség impozans jelenléte mellett ment végbe. Az ünnepet a főiskolai énekkar nyitotta meg a „Széchényi-himnussal” művészi precisitással való előadása után Mitrovics Gyula akadémiai igazgató-főiskolai lelkész lépett a szónokra s mondott a nagy halottért mely gondolatokban gazdag, megható, szép gyászimát. A gyásima után a főiskolai énekkar bucsuztatta el a legnagyobb magyart Dömötör K. Requiem” című remekül kidolgozott, nagyhatású gyászdalával a melynek elhangzása után Dr. Bartha Béla jogtanár tartott emlékbeszédet, megemlékezve Kossuth Lajos áldó munkásságáról, melylyel nemzetét, hazáját szolgálta s boldogítani igyekezett, halhatatlan érdemeiről, melyek őt a haza édes atyjává tevék. A kitűnően, művésziemen kidolgozott szónoki beszéd után Vinis Viktor III-ad éves hittanhallgató szavalta el Fejes István sátoralja-uj-helyi lelkész „Meghalt Kossuth Lajos” című remek költeményét. A mely érzéssel, ihletséggel előadott szavalt után a főiskolai énekkar által mesterien előadott „Kölesy-hymnus” zárta be a lélekemelő ünnepélyt, a melyről mindenki mélyen meghatva távozott el. A gyászünnepélyt megelőzőleg apr. 5-én az akadémiai ifjuság közgyűlést tartott, a melyen nagy lelkesedéssel, egyhangulag azt határozta el, hogy Kossuth Lajos nagy hazánk halhatatlan fiának szobrára 300 frtot adományoz s hat heti gyászt visel. — ó — s.

Felhívás Magyarország tanítóihoz.

Testvérek! A magyar nemzet milliói, kiknek fiait ti a „szabadság, egyenlőség, testvériség” szent eszméinek lobogója s a magyar alkotmány védő szárnyai alatt nevelitek és tanítjátok, egy félszázad előtt még „jobbágy” nak nevezett rabslolgaságban tengették „egy jobb kor” legkisebb reménye nélkül levő, nyomorult életüket.

Közvetlen elődeink: édes apáink, ifju éveikben még abban a csillagtalan, komor éjszakában botorkáltak, mely a börtön sötétjétől csak annyiban különbözött, hogy nem egy rab-embernek, hanem egy egész rab-nemzetnek bé-nította meg összes tetterejét.

A földöntuli Gondviselés beteltnek látta az időt, mely alatt ez ország milliói végre megbűnhődtek „mul-tat s jövendőt.” És teremtt számára megváltót, a ki megnyissa a népszabadság menyországának kapuját; teremtt számára Mózeset, a ki népét bevezérelje a nép-szabadság ígért földjére.

Miért beszélni előttetek, Magyarország tanítói, a magyarnak e Mózeséről, a népnek e megváltójáról! Kossuth Lajosról, aki nemzetét, szabad nemzeté tette a rab-szolgák milliói; a ki a szabaddá tett földet szabad nemzet hazájává változtatta! aki szétörtte a gondolatnak, ér-zelemnek, szabad akaratnak bilincseit, s megszerezte szá-munkra mindazt, a miről apáink sok századokon át még álmodni sem merészeltek! Minek beszélni nektek mind-ezekről!

Tekintsetek oda, arra a sirhalomra, mely mindezen kíneseink megszerzőjének drága hamvait most fogadta be! s e „szent sir” minden röge, minden porszeme mind-nennél hangosabban fog inteni bennünket egy nagy kö-telességre, mely alól e haza egyetlen fiának, tehát egyetlen tanítójának sem szabad magát kivonnia. A nemzet nagy halottja, a népszabadság örök életű apostola szent emléke iránt tartozó hála s kegyelet adójának egy sze-mernyivel való lerovása az a kötelesség, melyre — tani-tó-társak, testvérek! — a nemzeti gyász közepette fel-hívjuk figyelmeteket.

A „Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága”-nak igazgatótanácsában rendületlen a hit, hogy az ország összes tanítóóságának, a népnevelési intézmények összes munkásainak — rang, nem és valláskülönbség nélkül — óhaját teljesítette, midőn elhatározta, hogy — mind-járok s eddigi sikereimmel csak pillanatnyi eredményeket értem el, melyeknek azonban nincs semmi értékük és becök az életben. A leányok közül, kiket a forró szenvedély izzó melegével egy időre magamból láncoztam, egyiket sem szerettem igazán. Fékezhetetlen szenvedély volt az egész, mely vulkánzerű kitörés után egy időre lecsendesedik, de csak azért, hogy új erőt gyűjtve, később annál nagyobb erővel törjön ki, szalmaláng, mely a mint fellobban, hamut hagyva hátra, hirtelen elalszik.

Igy eltűnődve emlékeimen, képzeletemben azalatt újból megjelentek azok a kárbozta bjtő esábos alakok, kiknek ellentállni eddig nem voltam képes. Ott lebegtek előttem habszínű, átlátszó fantasztikus-jelmezeikben, kezé-eran, földig omló hajjal futkosva körülöttem. Szinte éreztem forró lehetök kábító illatát. E látványra idegeim-et kéjes remegés futotta át s már majdnem ujra rabja lettem az élvek utáni vágyak, midőn az aklakomon be-ömlő piaci zsvaj által feleszméltem ezeregy éjszakai képzelődésemből. A kíváncsi napsugár azalatt még mindig ott ragyogott a levélgyűjteményem. Ugy látszik, nehezére esett neki az én kis szerelmes leányaimtól bucsut venni. Erre az ablakhoz menve egykedvűen néztem azt a pezsgő eleven életet, mely a nagyobb városoknak egyik különle-ges sajátága. Épen heti vásár napja volt. Az egész piac csak egy huzszegett a sok néptől. Fialat asszony-kák reggeli ingerlő toaletben, mosolygó arczezal siettek ki a piacra, kísérve egy-egy természetes s divatosan fel-ciezomázott szakácsné által. Vig női eszevegés édes zö-néje hallatszott fel a piacról egészen hozzám, felbeszo-kítva közbe-közbe a kofák hol mely, hol éles hangu vásári lármájával. Nagysás' asszony ide méltóztasson jön-ni, ily gyönyörű karfiolt nem talál a piacon. Hogy adja a darabját kérdi egy piros ernyős s lángvörös ru-hájú, szép villogó szemű menyecske. Husz kron adtam el belőle, hanem ezt az utóját oda adom nagysás' asszony-nak 15 krjával.

(Folyt. köv.)

Első magyar általános biztosító-társaság Budapeston.

I. T. Ű Z. S Z A L E I T M Á N Y. É S J E G Y B E I Z T O S I T Á S I Ű Z L E T.
Harminczharodik évi zárszámla 1893. január 1-től december 31-ig. Bevételek V a g y o n

Mérleg-számla 1893. december 31-én. T e h e r

	Forint	kr	Forint	kr	Forint	kr
I. Tűzbiztosítás.						
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1660889	66	1660889	66		
Függőben maradt károk tartaléka	112222	34	112222	34		
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	295381	17	295381	17		
Jövedelmi adó és belyegilleték	113428	50	113428	50		
Postabérek	49084	28	49084	28		
Adakozások közhasznú célokra	6170	—	6170	—		
A tűzbiztosítási üzlettel terhelt igazgatási költségek	447179	38	447179	38		
Behajthatlan követelések leírása	4889	07	4889	07		
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megtorhelyes nélkül	1900000	—	1900000	—		
II. Szállítmánybiztosítás.						
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	44374	77	44374	77		
Függőben maradt károk tartaléka	14742	83	14742	83		
Szerzési költségek	4123	16	4123	16		
A szállítványbiztosítási üzlettel terhelt igazgatási költségek	15653	24	15653	24		
A következő évek díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával	18415	93	18415	93		
III. Jégbiztosítás.						
Viszontbiztosítások és törlesztések	176993	31	176993	31		
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	777392	33	777392	33		
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevétel levonása után	206007	03	206007	03		
Behajthatlan követelések leírása	5409	26	5409	26		
1893. évi nyeremény	1165801	93	931351	07	6783887	93

	Forint	kr	Forint	kr	Forint	kr
I. Tűzbiztosítás.						
1892. évi nyeremény-számla: maradvány	1892	—	1892	—		
Az 1892. évről áthozott készpénz díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megtorhelyes nélkül	434110	345	434110	345		
434110,345 ft 80 krajár kötött biztosítások után, valamint a folyó évben lejárt díjrészekből befolyt díjak	5165	901	5165	901		
levonva a törlesztett díjak	451	620	451	620		
viszontbiztosítási díjak	635	043	635	043		
lejárt viszontbiztosítási díjrészek	1	093	1	093		
II. Szállítmánybiztosítás.						
Az 1892. évben függőben maradt károk tartaléka	2982537	88	2982537	88		
Az 1892. évben függőben maradt károk tartaléka	133321	88	133321	88		
Az 1892. évről áthozott díjtartalék	18351	39	18351	39		
31.013.118 ft 58 krajár kötött biztosítások utáni díjak	173	447	173	447		
levonva: törlesztett díjak	6	456	6	456		
viszontbiztosítási díjak	97	714	97	714		
III. Jégbiztosítás.						
66.300,596 ft 16 krajár kötött biztosítások utáni díjak	1354971	72	1354971	72		
Beváltott szelvények után, valamint egyéb befolyt kamatok és árfolyamnyereség eladott értékpapírok és idégen pénznemek után	350814	64	350814	64		
Társasági házak tisztá jövedelme	60662	48	60662	48		
IV. Egyéb bevételek.						
Értékpapírok	4893	000	4893	000		
Kor. n. é. n. k. 4 ^o / _o -os koronaj. 94 ft 40 krajár	214	800	214	800		
Kor. n. é. n. k. 4 ^o / _o -os aranyj. 116 forint 70 krajárjával	6	52	6	52		
178.600 forintnyi magyar földhitelintézeti 4 ^o / _o -os záloglevél 97 ^o / _o forintjával	4	339	4	339		
742.000 forintnyi magyar földhitelintézeti 4 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	22	000	22	000		
252.000 forintnyi magyar földhitelintézeti 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	69	000	69	000		
69.000 forintnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	178	600	178	600		
111.000 forintnyi pesti magyar kereskedelmi bank 5 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	7	000	7	000		
7.000 forintnyi kishirtokosok orsz. földhitelintézete 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	192	000	192	000		
145.000 forintnyi magyar orsz. földhitelintézete 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	100	000	100	000		
100.000 forintnyi egyesült budapesti városi takarékpénztár 4 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	30	000	30	000		
30.000 forintnyi magyar jelzálog-hitelbank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	2	226	2	226		
70.000 forintnyi magyar jelzálog-hitelbank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	1	709	1	709		
2.226,800 forintnyi Budapesti városi takarékpénztár 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	99	200	99	200		
1.709,300 forintnyi magyar kir. lelei vasúti államkölcsön 5 ^o / _o -os aranykötvényei 122 forintjával	159	900	159	900		
100.000 forintnyi magyar kir. faluhelyi jogkötésmentes kötvények 94 ^o / _o forintjával	100	000	100	000		
100.000 forintnyi magyar kir. faluhelyi jogkötésmentes kötvények 100 forintjával	212	000	212	000		
Beszerezetelvény-örzövel és pisk. vagdalmányi vasúti elsőbbségi kötvény	4	800	4	800		
212.000 forintnyi egyesített államadósság 4 ^o / _o -os papírt. 122 forintjával	235	900	235	900		
4.800 forintnyi egyesített államadósság 4 ^o / _o -os papírt. 122 forintjával	14	626	14	626		
114.626 líra 50 c. olasz 5 százalékos j. 97 forint 30 krajárjával	1893	ban	1893	ban		
14.000 forintnyi osztrák 4 ^o / _o -os aranyj. 118 forint 45 krajárjával	130	000	130	000		
130.000 forint galiczi 4 ^o / _o -os államkölcsönkötvények (1883. évi) 100 forintjával	11	425	11	425		
100.000 forintnyi galiczi 4 ^o / _o -os államkölcsönkötvények (1883. évi) 100 forintjával	11	425	11	425		
114.626 líra 50 c. olasz 5 százalékos j. 97 forint 30 krajárjával	1893	ban	1893	ban		
1893-ban esed. kamat. és elszám. penzt. költségek	238	065	238	065		
Jelzálog-kölcsönök	642	905	642	905		
Kötvény-kölcsönök	657	383	657	383		
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	657	383	657	383		
A központ tartozása folyó-számlán	255	930	255	930		
Vázer- és főgynökségek és mások tartozásai	64	—	64	—		
1893. évi nyeremény	241871	83	241871	83		

	Forint	kr	Forint	kr	Forint	kr
II. É L E T B I Z T O S I T Á S I Ű Z L E T.						
Mérleg-számla 1893. december 31-én.	21402	152	21402	152		
Értékpapírok	4893	000	4893	000		
Kor. n. é. n. k. 4 ^o / _o -os koronaj. 94 ft 40 krajár	214	800	214	800		
Kor. n. é. n. k. 4 ^o / _o -os aranyj. 116 forint 70 krajárjával	6	52	6	52		
178.600 forintnyi magyar földhitelintézeti 4 ^o / _o -os záloglevél 97 ^o / _o forintjával	4	339	4	339		
742.000 forintnyi magyar földhitelintézeti 4 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	22	000	22	000		
252.000 forintnyi magyar földhitelintézeti 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	69	000	69	000		
69.000 forintnyi pesti magyar kereskedelmi bank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	178	600	178	600		
111.000 forintnyi pesti magyar kereskedelmi bank 5 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	7	000	7	000		
7.000 forintnyi kishirtokosok orsz. földhitelintézete 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	192	000	192	000		
145.000 forintnyi magyar orsz. földhitelintézete 5 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	100	000	100	000		
100.000 forintnyi egyesült budapesti városi takarékpénztár 4 ^o / _o -os záloglevél 100 forintjával	30	000	30	000		
30.000 forintnyi magyar jelzálog-hitelbank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	2	226	2	226		
70.000 forintnyi magyar jelzálog-hitelbank 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	1	709	1	709		
2.226,800 forintnyi Budapesti városi takarékpénztár 4 ^o / _o -os költsékv. 100 forintjával	99	200	99	200		
1.709,300 forintnyi magyar kir. lelei vasúti államkölcsön 5 ^o / _o -os aranykötvényei 122 forintjával	159	900	159	900		
100.000 forintnyi magyar kir. faluhelyi jogkötésmentes kötvények 94 ^o / _o forintjával	100	000	100	000		
100.000 forintnyi magyar kir. faluhelyi jogkötésmentes kötvények 100 forintjával	212	000	212	000		
Beszerezetelvény-örzövel és pisk. vagdalmányi vasúti elsőbbségi kötvény	4	800	4	800		
212.000 forintnyi egyesített államadósság 4 ^o / _o -os papírt. 122 forintjával	235	900	235	900		
4.800 forintnyi egyesített államadósság 4 ^o / _o -os papírt. 122 forintjával	14	626	14	626		
114.626 líra 50 c. olasz 5 százalékos j. 97 forint 30 krajárjával	1893	ban	1893	ban		
14.000 forintnyi osztrák 4 ^o / _o -os aranyj. 118 forint 45 krajárjával	130	000	130	000		
130.000 forint galiczi 4 ^o / _o -os államkölcsönkötvények (1883. évi) 100 forintjával	11	425	11	425		
100.000 forintnyi galiczi 4 ^o / _o -os államkölcsönkötvények (1883. évi) 100 forintjával	11	425	11	425		
114.626 líra 50 c. olasz 5 százalékos j. 97 forint 30 krajárjával	1893	ban	1893	ban		
1893-ban esed. kamat. és elszám. penzt. költségek	238	065	238	065		
Jelzálog-kölcsönök	642	905	642	905		
Kötvény-kölcsönök	657	383	657	383		
Viszontbizt. kötvény-kölcsönök	657	383	657	383		
A központ tartozása folyó-számlán	255	930	255	930		
Vázer- és főgynökségek és mások tartozásai	64	—	64	—		
1893. évi nyeremény	241871					